

A decorative graphic featuring two unrolled scrolls on either side of a central ornate frame. The frame contains the title text.

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

A decorative flourish consisting of a central horizontal line with ornate scrollwork at both ends.

פרשת ואתחנן

פרשת ואתחנן

"וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא"

גם אדם שנמצא בצער וביגון יכול
להתפלל ולקבל מהקב"ה מה שרוצה

אנחנו מוצאים שני אנשים גדולים בעם ישראל שהתפללו וביקשו מהקב"ה בקשה שהייתה חשובה להם ביותר ובעלת משמעות גדולה. משה רבנו בפרשת השבוע עומד ומבקש מהקב"ה להיכנס לארץ ישראל ובקשה שניה של חנה שהייתה ללא ילדים והיא עומדת ומבקשת מהקב"ה שיפקוד אותה בבנים, שתי בקשות של שני גדולי עולם וקדושי עליון משה וחנה שמתפללים בצורה ביותר ומגיעים לנקודה האחרונה של הנפש בבקשה שלהם מהקב"ה.

וואים קשר בין שתי הבקשות האלה, כמו שדוד המלך אומר (תהלים צט, ו) **"מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׂמוֹאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל ה' וְהוּא**

יַעֲנֵם" משה ואהרן מצד אחד ושמואל מצד שני, כאשר המכנה המשותף הוא קורח שהיה סבא של שמואל הנביא. נבוא ונשאל מה השוני בין שתי הבקשות האלה של משה וחנה שהם ביקשו לבין כל הבקשות של כל הצדיקים והקדושים שהיו בעם ישראל מבריאת העולם?

אז צריך לדעת יסוד גדול, כל צדיק וקדוש שהיה לעם ישראל סלל כביש מעולם הזה לקב"ה על הבעיות שהצדיקים האלו עברו, ואנחנו הולכים על השביל הזה ומגיעים בו לקב"ה בתפילות שלנו. כל פעם שיש צדיק אחר שמתפלל על אותה בקשה, זה כמו שהוא עוד פעם עולה על אותה שביל ומחדש אותנו, שם בו תמרורים חדשים ודברים חדשים לדור הזה, כמו כביש שסללו אותו לפני מאה שנים ולא נסעו בו, נפערו בו חורים ובורות ומגיע אדם שנוסע בכביש ומתקן את זה. אברהם אבינו סלל את הדרך ואחריו כל הצדיקים שעברו מעין מה שעבר על אברהם אבינו, הלכו וסללו פעם שניה את הכביש הראשון שהוא עשה. היה צדיק שלא היו לו ילדים והתפלל לקב"ה

לילדים, הוא פתח את הדלת לכולם שעל הכביש הזה מתפללים לילדים. הצדיקים שבאו אח"כ ולא היו להם ילדים, הם חידדו וחיזקו את הכביש הזה. צדיקים שהיה להם צער בעניינים אחרים באו וחידדו לדורות הבאים את מה הכביש הזה.

כמו בקריעת ים סוף אחרי שמשה רבנו קרע את הים לבני ישראל, היה קל לצדיקים מהכוח של משה לקרוע שוב את המים על אותו כביש ומסלול שמשה רבנו סלל את הדרך לקרוע את הים. כך כל עניין בחיים שלנו, עם ישראל בדורות הקודמים עברו את כל הנסיונות, את כל המשברים והדברים הקשים. וכל משבר שבדורות הקודמים עברו, קל יותר לדורות הבאים להינצל באותם דברים כי יש שבילים ונתיבים בשמיים שכבר נבנו לתפילה ומעשים טובים, רק צריך לעלות על אותו מסלול שהצדיקים תיקנו וסידרו אותו.

על פי זה אפשר להסביר ולומר, משה וחנה סללו שני כבישים חזקים וטובים להקל על כל יהודי ויהודי בדרך שלו בבקשות ובתפילות

לקב"ה. כל חייו של משה רבנו היה עבד נאמן לקב"ה ומסור במסירות נפש עצומה לעם ישראל, משה מבקש לפני מותו מהקב"ה להיכנס לארץ ישראל והקב"ה לא נותן לו להיכנס. משה רבנו לא רוצה להיכנס בשביל אינטרס פרטי שלו, אלא כדי להיכנס ולהביא את עם ישראל לתיקון השלם ולדרגות הגבוהות של עם ישראל שיוכלו להגיע מאשר שכל אחד אחר יביא אותם.

עומד משה רבנו ומתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות שהקב"ה יכניס אותו לארץ ישראל, אבל אומרים רבותינו הקדושים שחמש מאות וארבע עשרה תפילות היו בתורת דין, משה רבנו הסביר לקב"ה שזה נאה ויאה ולטובה שהוא יכנס לארץ ישראל, אם הוא לא יכנס יהיה חילול השם שהוא לא נכנס וזה יועיל לבני ישראל שהוא יכנס לכבוש את הארץ ולחלק אותה, אבל הקב"ה לא נותן לו.

מתי שמשה רבנו הבין שבדין הוא לא יכול להיכנס, משה רבנו מבקש את הבקשה האחרונה בתורת חסד "וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעֵת

ההוא לְאמֹר" אומר רש"י אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חינם. משה רבנו מבקש מאוצר מתנות חינם, אוצרו הטוב של הקב"ה של חסדים והקב"ה אומר לקב"ה "רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דִּבֶּר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה". אם משה רבנו היה מבקש עוד פעם אחת בתורת חסד להיכנס, הקב"ה היה חייב לתת לו כי אם מבקשים בתורת חסד, אין מציאות שהשם יגיד לא. כל עוד משה רבנו ביקש בדין הקב"ה אמר לו לא, אבל ברגע שביקש בתורת חסד הקב"ה עצר אותו שלא יבקש עוד פעם.

צריך לדעת מתי שבאים לבקש בקשה מהקב"ה יש סדר איך מתפללים לקב"ה. דבר ראשון, אדם צריך להיות במצב רוחני גבוה כדי לבקש בקשות, כי לבוא ולבקש בקשות מהקב"ה כשהאדם לא במצב רוחני גבוה הוא לא יקבל כלום, זה כמו אדם שהולך למלך גדול לבוש בבגדים לא נקיים בא בזלזול ובצחוק לבקש בקשה גורלית וחשובה, המלך עוד יעניש אותו שהוא ביקש. דבר שני האדם צריך לסדר את התפילה שלו קודם כל פסוקי דזמרא

להלל ולשבח את הקב"ה, למתק את הדברים, לתת מתנה למלך ולדבר בשבחו של המלך ואח"כ הוא מבקש את הבקשה הפרטית שהוא רוצה.

כך גם בתפילת עמידה, קודם כל משבחים את הקב"ה ואחר כך מבקשים את הבקשות. ועוד יסוד גדול כשמבקשים מהקב"ה, האדם חייב להיות בשמחה. אדם לא יכול לבקש מהקב"ה דבר כשהוא עצוב ושבור כי אז חמישים אחוז מהדלת שלו לבקשה מהקב"ה כבר סגורה, לכן צריך לבוא ולבקש מהקב"ה בשמחה.

אבל שני אנשים קדושי עליון שינו את הסדר של העולם משה וחנה, מתי שמשה בא וביקש מהקב"ה להיכנס לארץ ישראל זה לא היה בסדר מסודר ובצורה נאה וחכמה ומשבח את הבורא, אלא זה היה בעצבות גדולה כשמשה רבנו הבין שהוא לא נכנס לארץ, שלא יהיה לבני ישראל התיקון השלם ויהיה חורבן בית ראשון ובית שני ובני ישראל ילכו בגלות. משה רבנו היה בשבר גדול ובעצבות גדולה כשהתחנן

אל הקב"ה להיכנס לארץ ישראל. זה כבר דבר משונה מהדרך שכל קדושי עליון עד אותו דור ביקשו מהקב"ה בקשות, משה רבנו בא בדרך שמיד ביקש מהקב"ה להיכנס לארץ, הוא לא תיקן את התפילה שלו לפני בריצוי וכבוד לקב"ה, כמו אדם שהולך למלך ונותן מתנות אלא מיד מתחנן לקב"ה בבקשה ישירה, משה שינה את הסדר שהיה מקובל בעולם בעת ההיא לבקש מהקב"ה בקשות.

וגם חנה שינתה את הסדר הזה, מתי שהתפללה לבנים לא התפללה בדרך המקובלת לבוא למשכן לעלי הכהן, להקריב קרבן ולבקש בקשה בשמחה. חנה באה למשכן לעלי הכהן **"וְחָנָה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שִׁפְתֶיהָ נְעוּת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע וַיַּחְשְׁבָה עָלֶי לְשִׁכְרָה"** (שמ"א א, יג) יושבת ובוכה, לא מתפללת בצורה רצויה שהאדם מסדר את תפילתו בשמחה, לכן מתי שעלי הכהן רואה אותה הוא חושב אותה לשיכורה, כי הוא יודע שמתפללים בדרך של שמחה בצורה מסודרת ולא כמו שהיא מתפללת. עלי חושב אותה לשיכורה כי שיכור

יכול לעשות שני דברים מנוגדים בעת ובעונה אחת, מצד אחד לבכות ומצד שני לצחוק ולשמוח. עלי רואה את חנה שמצד אחד הלב שלה ברוממות הנפש ובדבקות בהשם ומצד שני היא בוכה.

ולכן המדרש בפרשה (דב"ר ב, א) אומר וְאַתְּחַנֵּן אֶל ה', הֲלֹכָה אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִיא עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, מֵהוּ שִׁיחָא מְתָר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹל גָּדוֹל, כִּי שָׁנוּ חֲכָמִים (ברכות לא.). הִיא עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל יְכוּל יִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ, כְּבַר פְּרִשָׁה חֲנָה (שמ"א א, יג) וְחֲנָה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ. כבר המדרש קושר את התפילה של חנה לתפילה של משה לסוג של תפילה אחת שעושים שני דברים ביחד, גם בוכים ועצובים ומצד שני גם מגיעים לדבקות גדולה בקב"ה וכך מבקשים בקשות מהקב"ה.

וזו המעלה הגדולה בתפילה שסללו משה וְחָנָה לַעַם יִשְׂרָאֵל, מִשֶּׁה רַבְּנוּ הִרְאִישׁוֹן שֶׁעָשָׂה אֵת זֶה וְחָנָה חִיזְקָה אֵת זֶה שֶׁאָדָם יְכוּל לְבוֹא לְקַב"ה בְּלִי הַכְּנוּת "שִׁפְכֵי כַּמִּים לִבִּי" (איכה ב, יט) בְּלִי הַכְּנוּת וְכַלְלִים יְדוּעִים שְׂבָאִים אִיתָם לַתְּפִילָה, אֵלָּא אָדָם יְכוּל בְּשִׁבְר לֵב מִתּוֹךְ

דבקות בהשם ודבר מסוים, לשפוך את ליבו להשם ולשמוח ולהתפלל לקב"ה בעת ובעונה אחת על הבקשה שמבקש. ממשה רבנו הצורה של התפילה קיבלה עוד משמעות, ממשה רבנו כל יהודי יכול לפתוח את המצב והכאב שיש לו, להיות כמו שיכור שעלי ראה את חנה בוכה וצוחקת ולהשיג מה שרוצים מהקב"ה.

זה מה שלימד אותנו משה רבנו בפרשת השבוע שאדם יש לו בעיה או צרה, הוא עומד וכמו חנה כשיכור, עומד ומבקש מהשם בצורה שהלב שלו בגעגועים ובדבקות, מה שהוא רוצה ואיך שהוא רוצה.

ואפשר להביא ראיה מהגמרא (ברכות לד:): שמספרת על רבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו רבי יוחנן חנינא בני בקש עליו רחמים ויחיה, הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים ויחיה. רבי חנינא בן דוסא הניח את ראשו על הברכים והבן של רבי יוחנן הבריא. הגמרא אומרת שאשתו של רבי יוחנן שאלה אותו וכי חנינא גדול ממך? איך זה שאתה רבי

יוחנן התפללת ולא נענית ורבי חנינא כן נענה?
 אמר לה לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך
 ואני דומה כשר לפני המלך. אני כמו שר לפני
 המלך שלא תמיד המלך פנוי לקבל את השרים
 אבל העבד שרוצה להיכנס למלך, הוא יכול כל
 הזמן להיכנס לנקות, לעשות כל מה שצריך,
 המלך זמין לו כל הזמן, לכן הוא ביקש עכשיו
 מהקב"ה וקיבל מה שרצה.

צריך להבין באמת מה העומק בין עבד לבין
 שר, הגמרא אומרת (חגיגה ה:): על הפס' (ירמיה יג,
 יז) "וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּהָ בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי"
 אמר רב שמואל בר איניא משמיה דרב, מקום
 יש לו להקב"ה ומסתרים שמו. הגמרא אומרת
 שיש לקב"ה מקום בשמיים ששם הוא בוכה.
 הגמרא שואלת ואומרת ומי איכא בכיה קמיה
 הקב"ה? והאמר רב פפא אין עציבות לפני
 הקב"ה שנאמר (דה"א טז, כז) "הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֵז
 וְחִדּוֹה בְּמִקְמוֹ". הגמרא שואלת איך אתה אומר
 שיש לקב"ה מקום שהוא בוכה שם, הרי התורה
 הקדושה אומרת שאין אצל הקב"ה עצב ואם
 כך איך כביכול יש לקב"ה מקום בשמיים שהוא

יושב ובוכה. הגמרא עונה לא קשיא, הא בבתי גואי הא בבתי בראי. יש מקום פנימי ויש מקום חיצוני, המקום הפנימי של הקב"ה במסתרים, שם הקב"ה באמת בוכה. אבל כלפי חוץ במקום החיצוני של הקב"ה, שם אין מציאות של בכי לקב"ה.

על פי זה אפשר להבין דבר גדול, מובא בנביא (ישעיה לג, ז) "הן אַרְאֵלִים צָעֲקוּ חֲצָה מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם מִרַב יִבְכְּיוּן". הגמרא אומרת (ע"ז ט"ג:) א"ל רב אחא לרב נחמן בר יצחק מיום שחרב בית המקדש אין שחוק להקב"ה. מאז שנחרב בית המקדש אין שחוק לקב"ה והנביא אומר שמלאכי השרת צעקו לקב"ה וביקשו שיצא החוצה מהמקום הפנימי, שנקרא מסתרים ושם הקב"ה בוכה למקום החיצוני ויבנה את ביהמ"ק ששם אין עצבות ובכי של הקב"ה.

וכך יובן מה שהיה עם רבי יוחנן ורבי חנינא, רבי יוחנן היה כשר לפני המלך, השר פוגש את המלך בחוץ ששם יש עוז וחדווה במקומו רק שמחה ודבר מרומם ואי אפשר בעצבות להשיג כלום. את רבי חנינא בן דוסא הקב"ה

פוגש במסתרים במקום הפנימי, כי הוא העבד שיכול להיכנס גם לחדרים הפנימיים כדי לנקות אותם, לכן הוא יכל להיכנס גם למקום שנקרא מסתרים ושם לבקש ברכות מהקב"ה ששם הוד והדר לפניו.

אם כך נאמר יסוד עצום ומפחיד, ישנן שתי סוגים של התנהלות עם הקב"ה, התנהלות ראשונה כמו של צדיקים כרבי חנינא בן דוסא, זה במסתרים תבכה נפשי שבתפילה בדמעות מבקשים מהקב"ה ומשיגים מה שרוצים. ויש עוד התנהלות כמו של צדיקים כרבי יוחנן כשר בפני המלך, השר פוגש את המלך בחוץ ששם יש עוז וחדווה במקומו רק שמחה ודבר מרומם ואי אפשר בעצבות להשיג כלום. אלו שתי ההתנהלויות שיש, לכן רבי חנינא יכל להתפלל על החולה והשיג את הבקשה דרך המקום של מסתרים ורבי יוחנן לא.

על פי זה נבאר ונאמר, אדם שמתפלל לקב"ה צריך להיות בשמחה וברוממות, בדקות בהשם ובמעלה גדולה ואם לא התפילה לא

נשמעת. אבל משה רבנו וחנה שינו את זה וסידרו שכמו שיכור שהוא גם צוחק וגם בוכה משיג מה שרוצה. כך משה רבנו "וְאַתְּחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהוּא לְאֹמֹר" שזו הייתה תפילה מבלי לסדר אותה לפני ובעצבות, משה רבנו שינה את הכללים שהיו עד אותה עת.

אצל חנה אותו דבר, היא שינתה את הכללים עד שעלי חושב אותה לשיכורה, עצובה ובוכה ומצד שני דבקות ומבקשת מהקב"ה בשמחה את הבקשה. זה כביכול ללכת בתפילה למסתרים ושם לבקש מהקב"ה מה שרוצים. את זה יסדו משה וחנה שגם אם אדם נמצא בצער וביגון ובמצב לא פשוט, בדבקות בהשם אפילו אם לא מסדר את תפילתו כפי שצריך לסדר את התפילה, הוא יכול להשיג את ההשגות הגבוהות ביותר.

"וְאֶתְחַנַּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא"

כל תפילה ובקשה של האדם מהקב"ה
מעוררת את תפילותיו של משה רבנו

הגמרא אומרת (ב"ב קטז). כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. אדם שיש לו חולי, צרה בבית או כל דבר לא טוב, הגמרא נותנת עצה טובה שילך אצל חכם שיתפלל ויבקש מהקב"ה שירחם עליו ויעזור לו. צריך להבין מדוע הגמרא נותנת עצה ללכת אצל החכם, מה הסוד שהולכים אצל צדיקים לקבל ברכה. אם יש לאדם צרה או בעיה שיעמוד ויתפלל לקב"ה שירחם עליו, מה טמון ומה הסוד ללכת אצל חכם?

אז אולי אפשר לבאר ולומר יסוד עצום שיוחק בספר לזכרון עולם וימשוך לכולם ישועות גדולות ואור גדול מהקב"ה, הזוהר הקדוש אומר (זוהר חדש ח"ג, רעג ע"א) **אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא ההתפשטות של משה רבנו התפשטה בכל דור ודור. וכך הגמרא אומרת (סוכה לט.) משה שפיר קאמרת הקב"ה**

לקח את הכוח של משה רבנו של רעיית מהימנא וחילק את הכוח של משה רבנו בכל הדורות אצל התלמידי חכמים, אצל כל אדם שיושב ולומד תורה שיהיה בו כוח ממשה רבנו. לכן מתי שאדם הולך לחכם לבקש ברכה על חולה, החלק של משה רבנו שנמצא אצל החכם הוא החלק שמבקש ישועה ורחמים על החולה או על כל בעיה שיש לאדם.

נבוא ונשאל מדוע החלק מכוחו של משה רבנו הוא יותר גדול מכל צדיק וקדוש שהיה לעורר רחמים על האדם, מה מיוחד בכוחו של משה שאין בתנאים, באמוראים ובאבות הקדושים שדוקא הוא נמצא אצל החכם?

אלא אולי אפשר לבאר ולומר, משה רבנו בסוף חייו אחרי מאה ועשרים שנה שעבד את הקב"ה בקדושה וטהרה, בשמחה ובתמימות שהקב"ה העיד עליו "לא כן עבדתי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז) הנאמן הגדול של הקב"ה, שהגיע לרמה של נבואה ששום נביא לא הצליח והספיק להגיע לרמה הזו, עלה שלוש פעמים לשמיים למשך ארבעים יום,

דבר שאף אחד לא הגיע. פה בפרשת השבוע "וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא", רואים שמשה רבנו עומד ומתחנן לקב"ה חמש מאות וחמש עשרה תפילות "אֶעֱבֶרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה". בכדי לזכות להיכנס לארץ ישראל. והקב"ה אומר לו שיעצור ולא יבקש ממנו עוד להיכנס לארץ ישראל, משה רבנו עוצר ושותק, מקבל בשמחה בלי טענות ח"ו כלפי מעלה ובלי לשאול שאלות את רצון השם ועוצר את כל הבקשות שביקש להיכנס לארץ.

נשאלת השאלה בוודאי שהחמש מאות וחמש עשרה תפילות היו בקדושה וטהרה, בסיגופין וברוממות הנפש גדולה והקב"ה אמר לו שלא יכנס, לאן הלכו התפילות והתחנונים של משה רבנו, וכי ח"ו היו לשווא ולריק?

אלא התשובה היא לא, הקב"ה לקח את כל התפילות האלה ושמר אותן במקום מיוחד בשמיים וכל יהודי שמבקש בקשה מהקב"ה לאורך כל הדורות, הקב"ה לוקח את הבקשות שמשה רבנו התחנן וביקש, ומהם עוזר לכל יהודי בבקשה שמבקש מהקב"ה. את החמש

מאות וחמש עשרה תפילות האלו מעוררים על ידי שהולכים לחכם שיש בו חלק ממשה רבנו והחלק הזה שיש בחכם מעורר את החמש מאות וחמש עשרה תפילות שמשה רבנו התפלל שיורדות ונותנות ישועה לאדם.

וחזקה שאין התפילה חוזרת ריקם, שום תפילה שהאדם מתפלל לא עולה ריקם, אלא הקב"ה עונה לתפילות מתי שהוא חושב שנוח וטוב לענות לתפילות, לא מתי שנוח וטוב לנו. יש תפילות שהקב"ה עונה להן מהר ויש תפילות שהקב"ה רואה שהן לא לטובת האדם והוא עונה להן לאט.

הבעל שם טוב הקדוש משל על זה משל שיש בו מוסר גדול, התפילה דומה לאדם ששולח מכתב למלך בשר ודם גדול, למלך יש פקידים שלוקחים את כל המכתבים ששלחו הנתינים וממיינים אותם מתי הגיע כל מכתב וממי הגיע, לאט לאט המלך עובר על כל המכתבים ועונה להם. אבל יש מכתב, שפתאום מביאים אותו למלך מבלי שיצטרך לחכות בתור של כל המכתבים. אומר הבעש"ט

כל תפילה זה מכתב לקב"ה, יש מכתב שנענה מהר מהמלך כביכול הקב"ה לוקח את התפילה ועונה לו ויש תפילה שהמלך רוצה לענות לה בעוד חודש או חודשיים, כל מכתב תלוי מתי המלך עונה לו. אם יש מכתב דחוף או מאדם גדול, מהר זה מגיע למלך. לכן צריך לדעת כל תפילה ששולחים למלך מלכי המלכים שיהודי מתפלל, עולה מהר לקב"ה והקב"ה יודע מתי טוב וכדאי לענות לאדם.

וזה מה שאומרים רבותינו הקדושים על דוד המלך (תהלים עב, כ) "כָּלוּ תַפְלוֹת דָּוִד בֶּן יִשָּׁי" שכל התפילות של דוד בן ישי עומדות ושמורות בשמיים בשביל עם ישראל והקב"ה יענה אותן, מתי שהוא חושב שזה טוב לענות. כך גם מצאנו אצל אברהם אבינו מתי שהמלאכים הלכו להחריב את סדום, אברהם אבינו עמד והתפלל לקב"ה אולי חמישים, אולי ארבעים אולי שלושים. אברהם אבינו ידע שסדום תיחרב אבל בכל מקרה התפלל, כדי שהתפילות האלו ישארו בשמיים ומתי שבני ישראל יצטרכו את

התפילות, הקב"ה יוציא את התפילות וישתמש בהם.

צריך לדעת יסוד גדול, אדם יושב ומתפלל ובוכה לקב"ה שצריך פרנסה, צריך חיים, מיישהו חולה במשפחה וצריך ישועות, את כל התפילות הקב"ה אוסף ושומר אותן. שום תפילה שהאדם התפלל בין תפילה בלב, בין בקשה שהלך לצדיק שיתפלל, בין נסיעה שנסע לקברות צדיקים, כל תפילה שיהודי מתפלל התפילה לא הולכת ריקם אלא נשמרת אצל הקב"ה. גם אם האדם לא נענה על מה שביקש, הקב"ה שומר את זה לחיים ארוכים. אדם התפלל על חיים ארוכים והקב"ה לוקח את זה לפרנסה. הקב"ה יודע את העומק של התפילה שעולה לשמיים והקב"ה שומר את התפילה לזמן שבאמת האדם צריך את הישועה ואז הוא עונה לו.

אדם שמבקש דבר מהקב"ה לא יודע אם זה לטובתו או לא, לכן האדם יתפלל כדי שתפילתו תגיע לשמיים והקב"ה יחליט מה טוב ומה לא טוב. מתי שהאדם מתפלל כל תפילה והולך

לחכם שיש בו חלק ממשה רבנו, הוא מעורר את התפילות שמשה רבנו התפלל ולא נענה ואז הקב"ה עונה לאדם ונותן לו מה שצריך וישועה גדולה.

"וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֵר"

**התפילות של האדם נשמרות לזמן
שבאמת יצטרך**

אנחנו רואים בפרשת השבוע משה רבנו מרגיש ורואה שעומדים להיכנס לארץ ישראל, משה רבנו בא לקב"ה ומבקש ממנו להיכנס לארץ ישראל, אומר הקב"ה למשה רבנו שכולם נכנסים אבל הוא לא נכנס. משה רבנו עומד ומתפלל "וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֵר" כמניין ואתחנן חמש מאות וחמש עשרה תפילות כדי להיכנס לארץ ישראל והקב"ה עונה לו "רַב לָךְ אֵל תּוֹסֹף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְרֵי הַזֶּה" שהוא לא נכנס לארץ ישראל.

חשבנו לשאול שאלה, הקב"ה ידע שהוא לא יקבל את התפילה של משה אז למה נתן לו

להתפלל חמש מאות וחמש עשרה פעמיים, אם הקב"ה לא רצה שיכנס אז היה אומר לו מהרגע הראשון שהתפלל רב לך די לך שלא יתפלל על זה יותר כי הוא לא יכנס לארץ ישראל, אם כך לממה הקב"ה נתן לו להתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות ועוד שתפילה של משה רבנו היא לא סתם תפילה, בתפילה אחת שמשה רבנו התפלל על מרים אחותו "אַל נָא רְפֹא נָא לָהּ" (במדבר יב, יג) הוא ריפא אותה, אם כך לממה הקב"ה לא עצר את משה מהתפילה הראשונה ונתן לו להתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות?

יש פה גם מעין הונאה, ידוע מה שההלכה אומרת (שו"ע חו"מ רכח, ד) אדם שמשעמם לו ומחליט לצאת לחנויות לטייל, נכנס לחנות ושואל כמה עולה זה וכמה עולה והוא בכלל לא רוצה לקנות, הוא גורם הונאה ומצער את המוכר שסתם הולך לשאול שאלות את המוכר ומשלה אותו שהולך לקנות, אם האדם רוצה לקנות מותר אבל לכתחילה לברר מחירים כדי להעביר את הזמן מבלי להתכוון לקנות, זה

אסור. הקב"ה ראה שמשה רבנו רוצה להיכנס לארץ ישראל שיגיד לו מיד שלא נכנס, למה נתן לו להתפלל ולהתחנן חמש מאות וחמש עשרה תפילות?

אלא הגמרא מספרת (ברכות לד:) רבי חנינא בן דוסא היה אחד הצדיקים הגדולים והקדושים בעם ישראל, מתי שהיו באים אליו לבקש ממנו ברכה על איזה חולה, הוא היה מתפלל ואומר זה יחיה וזה ימות. היו שואלים את רבי חנינא שיגלה להם מאיפה הוא יודע, אמר להם רבי חנינא כך מקובלני, אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. אם התפילה שגורה בפיו היא תתקבל ואם לא שגורה בפיו, היא לא תתקבל. צריך לשאול מה הפירוש תפילה שגורה בפיו תתקבל ואם לא שגורה בפיו לא תתקבל?

אולי אפשר לבאר ולומר יסוד גדול שכל יהודי צריך לשים אותו בחיים שלו, הגמרא אומרת (שבת לב.) לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר. לפני שקרתה בעיה לאדם יתפלל לקב"ה, כי

אחרי שקרתה כבר הבעיה, קשה שהתפילה תחזיק וצריך זכות כדי להיפטר מהבעיה. אדם צריך להתפלל להיות בריא לא רק כשחולה, אלא עוד שהוא בריא צריך להתפלל שלא יהיה חולה, כי אם יחלה ויתפלל יהיה קשה לו להתרפא ויצטרך להביא זכות כדי להבריא. אדם בריא צריך למלא מחסנים של תפילות על הבריאות שלו, על הבריאות של הילדים שלו, שיקרא תהלים ויעשה מצוות כדי שיהיו בריאים וכך ימלא מחסנים של בריאות. אם ח"ו מישוהו חלה, הקב"ה פותח את המחסנים ויש כבר תפילה של בריאות ויותר קל לתפילה שכבר התפללו בה שתתקבל והאדם יהיה בריא.

אותו דבר פרנסה, מתי שיש לאדם פרנסה נוחה הוא לא צריך לחכות לזמן של דוחק ועוני ואז יתפלל לקב"ה שיתן לו פרנסה, אלא עכשיו שיש לו פרנסה שיתפלל לקב"ה שתמיד תהיה לו פרנסה ותהיה לו יותר פרנסה. אם ח"ו יגיע למצב של חוסר פרנסה, הקב"ה יפתח את המחסן של התפילות על הפרנסה ויעזור לאדם

שיהיה לו קל מהתפילות שהתפלל על הפרנסה, זה הפירוש של הגמרא שלעולם יתפלל האדם לפני שחלה, לפני שיש לו בעיה כדי שהתפילה תתקיים.

על פי זה אפשר לפרש את מה שאמר רבי חנינא בן דוסא מתי שהיו באים לבקש עליו בקשה על החולה וענה להם אם תפילתו שגורה בפיו, רבי חנינא היה מתחיל להתפלל ואם היה מרגיש שיש לאותו אדם מחסנים של תפילה על בריאות, על פרנסה, על אותו דבר שהאדם צריך ויש לו בעיה, הוא יודע שיהיה טוב כי אז כל התפילות האלו יוצאות ועם התפילה של רבי חנינא זה מתחזק ויהיה טוב. אבל אם התפילה לא שגורה בפיו שאין לאותו אדם מחסנים של תפילות, הוא ידע שאותו אדם בבעיה.

וכך מצאנו אצל אברהם אבינו, מתי שהקב"ה אמר לאברהם אבינו שעומד להחריב את סדום ועמורה, מתפלל אברהם אבינו אולי יש בסדום חמישים צדיקים אולי יש ארבעים אולי שלושים, נשאל למה אברהם אבינו מפסיד את הזמן בתפילות ובבקשות האלו, אלא אברהם

אבינו מילא את המחסנים לעם ישראל מתי שיש שלושים צדיקים מתפללים, עם הכוח של אברהם אבינו התפילה מתקבלת, איפה שיש עשרים צדיקים, עשרה צדיקים עם התפילה של אברהם אבינו עוברים.

אין תפילה שעולה ריקם, כל תפילה שהאדם ביקש גם אם לא רואים שהיא פועלת, היא נשמרת באיזה מקום, "שִׁמָּה דְמַעְתֵּי בְּנֹאדָךְ" (תהלים נו, ט) יש לקב"ה כלי שכל דמעה וכל תפילה של האדם הקב"ה שומר אותה שם, ביום אחד מתי שהאדם באמת יצטרך ישועה הקב"ה יפתח ויוציא משם את הישועה הזו. לפעמים האדם מבקש על דבר והקב"ה יודע שהדבר הזה הוא כלום והאדם באמת לא צריך את זה, בתאוונה, במחשבה וברצונות האדם חושב שצריך את זה, אבל הקב"ה שיודע מה טוב לאדם לוקח את התפילה ונותן לו אותה במשהו אחר.

לכן "קִוּה אֶל ה' חֲזַק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ וְקִוּה אֶל ה'" (תהלים כז, יד) כמה שהאדם מתפלל, הוא רק מחזק ושומר מצבורים של תפילות שאז

התפילות שלו יעמדו איתו ועם זרעו "וְלֹא רְאִיתִי צְדִיק נֶעְזָב וְזֶרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם" (תהלים לו, כה) אם האדם צדיק, התפלל ושמר מצבורים של תפילות, הזרע שלו הילדים שלו לא יבקשו לחם, לא יצטרכו כלום כי התפילות שלו יעמדו איתם.

"וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאִמֹר"

משה רבנו התפלל להיכנס לארץ רק
אחרי שאהרן נפטר כי לא רצה שתהיה
בחירה בינו לבין אהרן

צריך לדעת יסוד גדול שלומדים בפרשתנו על כוח התפילה, משה רבנו במשך כמה חודשים מאז שמרים נפטרה בחודש ניסן ידע שהוא עומד למות ולא יכנס לארץ ישראל, אבל במשך כל התקופה הזו משה רבנו לא התפלל לקב"ה שיכניס אותו לארץ ישראל אלא התחיל מראש חודש אב להתפלל להיכנס.

נבוא ונשאל למה משה רבנו חיכה לרגע האחרון ורק אז התפלל להיכנס לארץ, למה

לא התפלל על זה במשך כל העשרה חודשים אחרונים שלו, זה כמו אדם שצריך לשלם את השכירות של הבית שלו הוא צריך להתחיל לאסוף ולהכין את הכסף מתחילת החודש, לא ביום האחרון של החודש לרוץ ולחפש את התשלום. אותו דבר משה רבנו, הקב"ה אמר לו שלא יכנס לארץ ישראל, הוא היה צריך לבכות ולהתפלל שיכנס, למה הוא משאיר את זה כמה ימים לפני פטירתו ורק אז הוא מבקש להיכנס?

אז ביארנו ואמרנו יסוד גדול, המדרש אומר (ילקוט"ש ויקרא ח, תקי"ב) שתפילה תמיד עושה חצי, מה שהאדם מתפלל בכוח של התפילה להושיע את האדם בחצי מהדברים ולומדים את זה מאהרן, וכך התורה הקדושה אומרת על אהרן (דברים ט, כ) "וּבְאֵהֲרֹן הַתְּאֲנָף ה' מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפִּיל לְגַם בְּעַד אֵהֲרֹן בְּעַת הַהוּא" הקב"ה כעס ורצה לכלות את אהרן והמדרש אומר אין לשון השמדה אלא כלוי בנים. לאהרן היו ארבעה בנים והקב"ה רצה להרוג את כל ארבעת הבנים של אהרן, משה רבנו התפלל על אח שלו שהקב"ה ירחם עליו ויסלח לו על

הטעות שכביכול אהרן עשה, הקב"ה סלח לאהרן שני בניו של אהרן נשארו ושני בניו מתו. מפה לומד המדרש שתפילה עושה חצי, שרק שניים מתוך ארבעת בני אהרן מתו כי מתו שהאדם מתפלל הקב"ה מקבל חצי מהתפילה.

על פי זה נבין למה משה רבנו לא התפלל, משה ידע שהגזירה עליו ועל אהרן במי מריבה ששניהם לא יכנסו לארץ ישראל ואם משה רבנו יתפלל, אז התפילה תענה למחצה כמו עם בני אהרן ורק אחד מהם יוכל להיכנס לארץ ישראל ואם משה יתפלל הוא יכנס, כי הגמרא אומרת (ב"ק צב.) כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה אז הקב"ה ישמע למשה והוא יכנס, לכן משה לא התפלל עד הרגע האחרון להיכנס.

ואולי אפשר להגיד עוד דבר למה משה רבנו לא רצה להתפלל, המדרש מספר על עשרה הרוגי מלכות (אבות דרבי נתן לח, ג) כשהגיעו להרוג את רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל, שניהם התחילו לריב ביניהם את מי יהרגו ראשון, רבי ישמעאל אמר שהוא כהן

בן כהן גדול ואותו צריך להרוג ראשון ולא את החבר שלו רבן שמעון כי הוא יותר ממנו ורבן שמעון אמר שהוא נשיא בן נשיא ואותו צריך להרוג ראשון, עשו ביניהם גורל, כי כל אחד מהם רצה לתת את החיים שלו בשביל החבר שלו ולא ח"ו לקחת את החיים לעצמו.

"אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה"

בקשת משה רבנו למשוך חלק מארץ
ישראל לחוץ לארץ

יש יסוד גדול שמובא ברבותינו הקדושים שאדם שנמצא בחוץ לארץ, יכול לקחת רצועה של מקום קדוש בארץ ישראל ולהעביר את זה לחוץ לארץ. לכן צדיקים גדולים מתי שעברו לגור בחוץ לארץ, קודם כל הקפידו לבנות בית מדרש "וְאֶת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה" (בראשית מו, כח) כל הצדיקים שלחו דבר של קדושה לפני שבאו למקום וכביכול לוקחים רצועה של מקום מארץ ישראל לחוץ לארץ.

וכך אנחנו רואים, מתי שיעקב אבינו ישן בלילה וחלם את החלום "וְהִנֵּה סֶלֶם מַצֵּב אֶרֶץ וְרָאָהּ מִגֵּיעַ הַשָּׁמַיְמָה" (בראשית כח, יב) אמר לו הקב"ה "הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ". והגמרא אומרת (חולין צא:): מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו. כביכול שהקב"ה קיפל את כל ארץ ישראל, לקח רצועה ושם בחוץ לארץ.

ודבר זה גם לצד השלילי, התורה הקדושה אומרת (איכה ה, יח) "עַל הַר צִיּוֹן שְׁשָׁמִם שׁוֹעֲלִים הִלְכּוּ בּוֹ" שעכשיו שבית המקדש חרב יש שועלים שמהלכים בו ואיך זה אפשרי, הרי בזמן שבית המקדש היה קיים אם היה נכנס שועל או אדם היה מת במקום. כהן גדול שלא היה חושב מחשבה קדושה בקודש הקודשים היה מת, לכהן גדול שהיה נכנס לקודש הקודשים ביום כיפור היו קושרים חבל שאם ימות בפנים יגררו אותו החוצה, אז איך היום אנשים עולים להר הבית הרי זה אסור, אלא הקב"ה לקח רצועה מקודש הקודשים, את האויר המקום הקדוש והעביר אותו למקום אחר.

וזה מה שביקש משה רבנו מהקב"ה, שהקב"ה יביא רצועה מארץ ישראל למקום שהוא נמצא בחוץ לארץ תחתיו ושמה עם הראיה שמשה רבנו רואה את ארץ ישראל, תהיה לו אוירא וכוח דקדושה של ארץ ישראל.

על פי זה גם יובן איך בני ישראל הקריבו קורבנות במדבר והרי אסור להקריב מחוץ לבית המקדש, אלא היה שם אוירא וכוח של קדושה. צריך לשים את זה כיסוד כי זה דבר עמוק ורבי יואל מסטאמר מדבר על זה הרבה שאפשר להביא רצועה של ארץ ישראל לחוץ לארץ או שבארץ ישראל אפשר להביא מקום לא טוב כי הקדושה עוברת מהמקום הקדוש שבארץ ישראל.

— • —